

Tajemství a odkaz dvou bust

Krupka – Jezuitské gymnázium v Bohosudově bylo založeno již v roce 1679. Vezmeme-li v úvahu neexistenci školy v období totality jen jako okolnostmi vynucené přerušování činnosti, patří současné Biskupské gymnázium se Základní školou a Mateřskou školou v Bohosudově k jednomu z nejstarších gymnázií v Česku.

V roce 1993 litoměřický biskup Mons. Josef Koukl činnost Biskupského gymnázia obnovil. Při této významné události se v červnu 1993 v Bazilice Panny Marie Sedmibolestné v Bohosudově konal koncert Brixioho komorního souboru Teplice (dále BKST). V rámci slavnostního ceremoniálu byla gymnázium předána busta J. L. Oehlschlägela. Jejím autorem je krupský sochař a malíř Pavel Karták. Busta se stala nepřehlédnutelnou ozdobou vstupní chodby Biskupského gymnázia.

Pod záštitou Městského úřadu v Duchově a Obecního úřadu v Lahošti uspořádal Brixioho komorní soubor Teplice na konci ledna 2000 ve Valdštejnském sále duchcovského zámku koncert s názvem „Vánoční doznívání“. Mimo jiné zde zazněla i nádherná pastorální mše J. L. Oehlschlägela. Stalo se v 275. roce od mistrova narození. K tomuto výročí zde byla rovněž odhalena jeho druhá busta, dokončená Pavlem Kartákem v závěru roku 1999. Je nyní umístěna ve vstupní chodbě budovy Obecního úřadu v Lahošti, v rodišti skladatele.

Jak šel čas, lidé zapomínali, studenti se měnili

„Chodíme kolem ní každý den, cestou do školy, úřadu a zpět, ale co o ní víme? Při první cestě jsme si na štítku přečetli, či busta je. Tím ale většinou náš zájem opadl a dále již bezmyšlenkovitě dvakrát denně kráčíme kolem ní... Byla by velká škoda nezjistit její tajemství – kdo to byl J. L. Oehlschlägel, jak žil, proč jeho busta zdobí právě tato dvě místa; neobjevit jeho nesmírný talent, nezaposlouchat se do jeho skladeb, jež nám přednese Brixioho komorní soubor Teplice (...úryvek z projektu souboru k Roku české hudby 2014)

Kdo tedy byl Jan Lohelius Oehlschlägel

Jan Lohelius Oehlschlägel se narodil na svátek sv. Silvestra roku 1724 v rodině vesnického kováře v Lahošti u Duchcova Josefa Oehlschlägela a matky Anny Cathariny. Pokřtěn byl jmény Franz Joseph, po celý život však užíval jméno Jan po svém kmotru. Později v klášteře přijal řádové jméno Lohelius z úcty k tehdejšímu pražskému arcibiskupovi téhož jména.

Hře na klavír a varhany se od dětství učil v Duchcově, jméno jeho učitele se však nedochovalo. V roce 1737 z popudu duchcovských Valdštejnů započal gymnaziální studia v jezuitském klášteře v Bohosudově a hned následujícího roku se pro svůj talent stal varhaníkem tamní baziliky. Roku 1741 počal studovat filozofii v Praze, přičemž zastával místo varhaníka u sv. Máří Magdaleny a v maltézském chrámu. V roce 1747 dosáhl uvolnění z poddanství vstupem do Řádu sv. Norberta (Praemonstráti) v Praze na Strahově, kde byl 15. 3. 1755 vysvěcen na kněze.

Kromě plnění kněžských a klášterních povinností od roku 1756 až do své smrti zastával funkci ředitele kůru. Organizoval hudbu k obřadům i pro mnichy v klášteře, vyučoval hudbě (pravděpodobně i J. J. Rybu). Komponoval duchovní hudbu, jeho skladebný sloh (stejně jako F. X. Brixioho či W. A. Mozarta) byl předzvěstí přechodu od baroka ke klasicizmu, i když se ještě přidržoval stylu italského baroka.

Jeho hudební odkaz čítá téměř 200 skladeb (některé věnoval i oseckému klášteru), z nichž vynikají jeho pastorely, oratoria a mše. Od roku 1765 se věnoval s povolením

opata Dahlera po plných 15 let práci varhanářské. Provedl rozsáhlou přestavbu strahovských varhan a jejich rozšíření tak, že se mu dostalo uznání i od W. A. Mozarta, přičemž všechny práce truhlářské, cínařské, mechanické i intonérské provedl sám, což vpsal ve dvou obsáhlých publikacích. Zemřel v Praze 22. února 1788 a pohřben byl na hřbitově v Košířích.

Jan Lohelius Oehlschlägel je významným reprezentantem české hudební historie přelomu baroka a klasicizmu. Ústeckému kraji a zejména teplickému regionu zanechal tento lahošský rodák vzácný kulturní odkaz, který by právě zde neměl být nikdy opomíjen. Jde přece o tolik potřebné ožívování toho nejlepšího, co tento region může svým občanům i svým hostům nabídnout. Právě proto byl dlouhá léta, a i nadále bude, tento mistr úzce spjat s činností Brixioho komorního souboru Teplice.

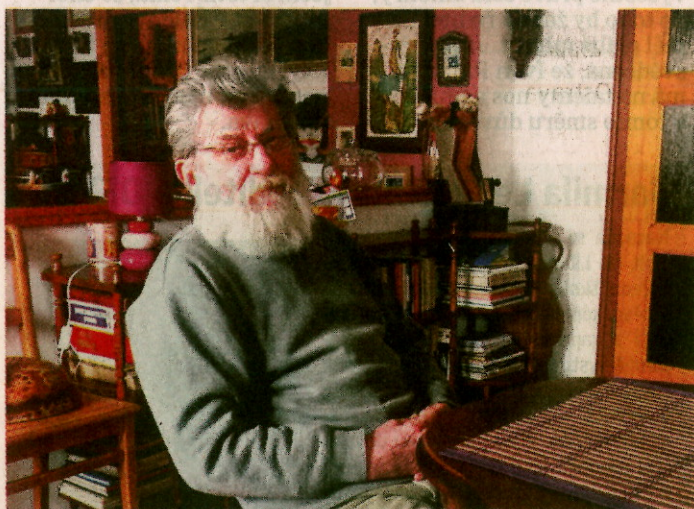
O znovuobjevení mnoha jeho krásných skladeb se významně zasloužil zakladatel a dlouholetý sbormistr a dirigent souboru, Bohdan Ostroveršenko, který v listopadu loňského roku zemřel. V archívech vyhledával jeho díla a s pomocí varhaníka Vojtěcha Eugena Josífka je přepisoval do moderní notace. Díky této náročné práci je pak bylo možno opětovně uvést do života.

V archivu souboru je nyní čtrnáct Oehlschlägelových skladeb. Noty budou nepochybně i v dalších letech opětovně na koncertech v rukou zpěváků a na pultících instrumentalistů souboru a jeho hudba bude jako dříve těšit naše posluchače.

V letošním roce se Brixioho komorní soubor Teplice zaměřil na českou duchovní hudbu napříč staletími. Soubor je připravený prezentovat v probíhajícím Roku české hudby 2014 skladby jubilujících autorů a ovšem také neprávem pozapomenutého regionálního skladatele J. L. Oehlschlägela, od jehož narození uplyne v závěru letošního roku 290 let.

Koncert se uskuteční 9. června 2014 v kostele sv. Jana Křtitele v Teplicích od 19.00 hod. v rámci projektu „BKST v Roce české hudby 2014“.

M. Gloser, L. Doubková

Sochař a malíř Pavel Karták.